

Samverkan mellan funktionshindersorganisationerna och hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Datum Torsdagen den 30 mars 2023

Tid Kl. 14:00-15:20

Plats MS Teams

Närvarande **Funktionsrätt Stockholms län:** Lennart Håwestam, Annika Hässler, Britt Bergh, Christer Monthan, Per Larsson
Christina Brännström, Peder Skarstedt, Karin Aronsson

SRF Stockholm Gotland: Anne Mondotter,
Per Karlström

DHR: Yvonne Björkman

Förvaltningen:
Anders Ahlsson, Julia Forssmed, Tora Almquist,
Ulrika Almquist, Josefine Hågvide

1 Inledning

Anders Ahlsson öppnar mötet och inleder med en presentationsrunda.

2 Mötesanteckningar från sammanträdet 2023-02-09

Mötesanteckningar från föregående möte läggs till handlingarna.

3 Övriga frågor

Lennart Håwestam, Funktionsrätt, uttrycker önskemål om att få återkoppling på de synpunkter/frågor som skickats in om upphandling av ambulanshelikopter per e-post efter förfrågan från förvaltningen. Dessa var bland annat: Att funktionskonsekvensbeskrivning borde genomföras i samband med upphandlingen. Hur lång period planeras det för? Vad gäller angående placering? Hur ställs krav kring ekonomi kontra kvalitet?

Lennart Håwestam, Funktionsrätt, ställer följande fråga: I februari togs frågan om digitalisering och hur regionen arbetar för att säkerställa den digitala övergången inte riskerar patientsäkerheten upp. Det gavs bra svar av Andrea Linander. Frågan är hur detta följs upp? Alltid Öppet ställer högre krav att

tekniken ska ha en viss mjukvara jämfört med 1177, som utestänger personer som har teknik som har äldre. Vilka krav ställer regionen på SLSO som leverantör av tjänsten? Fått information om att en del vårdgivare har en ansträngd ekonomi och därför inte kan tillhandahålla lättillgängliga alternativ till digitala tjänster. Vissa vårdgivare har minskat ner på telefontider med hänvisning till bland annat minskad efterfrågan, men vårdgivare har uppgett att de inte har resurser (läs personal) att svara i tex telefon. Viktigt att patienten kan få kontakt på det sätt denne önskar. Förvaltningen återkommer.

Anne Mondotter, SRF, ställer fråga om när frågor som är föranmälda kommer upp såsom exempelvis MDR-dispenser. Svar att den frågan är planeras till maj.

Christina Brännström, Funktionsrätt, ställer fråga hur förvaltningen ser på att det finns så få ställen framförallt söder om stan dit där den som är under 80 år kan vända sig på påfyllnadsdos av vaccin. Förvaltningen återkommer med svar.

Yvonne Björkman, DHR, betonar att önskemål om mer information kring SMO-vårdcentralerna är angelägen inför planering av kommande sammanträden.

Annika Hässler, Funktionsrätt, önskar utskick av dagordning och material tidigare än idag. Svar att ansträngning ska göras.

4 Utbildningsuppdraget och kompetensförsörjningsfrågor

Tora Almquist, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, beskriver utbildningsavdelningens uppdrag. Detta utgår från det som anges i reglementena för hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden. FoUU-strategin (Forskning, utveckling och utbildning) för Region Stockholm 2021-2024 med speciellt fokus på utbildningsdelen beskrivs. I budgeten för 2023 finns också ett antal uppdrag inom området.

Utmaningarna inom området är framför allt följande:

- Ständig rörlighet hos både utbildningsanordnare och vårdgivare
- Vissa uppdrag gränsar till arbetsgivarfrågor –kontinuerlig dialog och samverkan med Strategisk HR/RLK
- Inom hela sjukvårdssystemet finns en tydlig konkurrenssituation mellan å ena sidan produktion å andra sidan utbildning och forskning, vilket får konsekvenser för utbildningsuppdraget - behov av strategier för hur vi ska hantera denna konkurrenssituation och synliggöra utbildning i vårduppdraget.

Presentationen finns i bilaga 1.

Annika Hässler, Funktionsrätt, ställer fråga om Region Stockholm tar höjd för att anpassa basutbildningen med mer praktiktjänstgöring efter EU-normen?

Svar att det nationellt och på våra lärosäten arbetas med hur detta ska räknas. Utredaren menar att det troligen rör sig om några veckor.

Christer Monthan, Funktionsrätt, ställer fråga om hur det ser ut idag med kompetensbrist och möjlighet att fylla och kanske utöka utbildningsplatser. Fråga om brist på praktikplatser och hur det går att få en bra handledning? Svar att regionen kan tillhandahålla platser för alla studenter som behöver praktikplats men att detta kräver stora insatser. Gällande kompetensförsörjningsfrågan så har man försökt sig på att utbilda fler men att kanske är den lösning som de tror minst på. Söktrycket till exempelvis sjuksköterskeutbildningen är högt. Vi behöver få de som utbildar sig att jobba kvar. Det har utbildats många läkare på senare år men det finns brist på erfarna läkare som kan handleda. Detta kommer bli bättre när dagens relativt nya läkare kan vara handledare men det är en tuff period innan vi når dit.

Christina Brännström, Funktionsrätt, ställer fråga om hur regionen agerar när vårdgivare tackar nej till att ta emot studenter samt hur rätt kompetens hos den som handleder säkerställs. Svar att basnivån är att det står i alla avtal att det ingår att delta i utbildningsuppdraget. Våra stora sjukhus och vårdcentraler tar i stort sett alla emot studenter. Det har varit en större utmaning inom specialiserad öppenvård där man inte ansetts sig ha haft tillräckligt bra förutsättningar. Regionen behöver både jobba med att ställa krav och efterfråga vad de behöver för förutsättningar. Den som handleder ska ha gått en handledarutbildning. Arbete pågår med att tydligare följa upp hur stor andel av medarbetarna som gått en sådan utbildning.

Anne Mondotter, SRF, ställer fråga om vilken påverkan regionen kan ha kring vilken utbildning som lärosäten tillhandahåller. Exempelvis har SRF efterfrågat utbildning av synpedagoger. Svar att det finns ett nationellt vårdkompetensråd som har i uppdrag att samverka kring dessa frågor. Det finns i den organisationen också ett regionalt vårdkompetensråd.

Per Karlström, SRF, fyller i med fråga om risk för kompetenstapp när dagens synpedagoger går i pension. Tora ber om mer information och SRF lovar att återkomma via e-post.

Per Larsson, Funktionsrätt, ställer fråga om hur personal utbildas i bemötande av patienter med kognitiv funktionsnedsättning. Svar att detta förutsätts ingå i utbildningen. Annika Hässler, Funktionsrätt, nämner att hon sitter med i en workshop kring bemötande och diskriminering som ska resultera i ett handlingsprogram.

Karin Aronsson, Funktionsrätt, tar upp att det finns fler bristyrken såsom hörselpedagoger, lymfterapeuter. Svar att det är viktigt att jobba kontinuerligt med att följa detta men att det har getts betald utbildning för lymfterapeuter.

Britt Bergh, Funktionsrätt, ställer fråga om tillgången till allmänläkare och möjlighet att lista sig och det faktum att detta är speciellt svårt söder om stan. Svar att arbete med att öka tillgången pågår.

5 Omställningsplan vårdval

Ulrika Almquist och Josefine Högvide, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, beskriver det arbete som pågår med anledning av ett uppdrag i budgeten för 2023 om att ta fram en omställningsplan för att revidera och avskaffa vårdval.

Det finns 40 vårdval. Arbete med att se över dessa pågår med utgångspunkt i:

- Kostnadskontroll och omfördelning av resurser i systemet
- Minska vårdkonsumtion som ej är medicinskt motiverad
- Analys av avtalsform
- Geografiska principer med fokus på ett mer jämnt fördelat vårdutbud
- Jämlik och sammanhållen vård

Omställningsplanen ska presentera också åtgärdsförslag.

Centrala frågeställningar:

- Vilka avtalsområden behöver prioriteras?
- Vilken åtgärd bör vidtas per område (tex avskaffa/ny avtalsform/revidering/sammanslagning), givet det specifika avtalsområdets utmaningar och förutsättningar?

Hur detta arbete genomförs beskrivs. Först sker en genomlysning av samtliga vårdval, därefter prövas olika åtgärdsförslag. Detta presenteras i en omställningsplan med förslag på förändringar där det är motiverat samt förslag på i vilken ordning dessa bör genomföras. Enligt den preliminära tidplanen ska beslut fattas i nämnderna i juni.

Presentationen finns i bilaga 2.

Karin Aronsson, Funktionsrätt, ställer fråga om hur patientorganisationer involveras. Svar att dagens dialog är ett första steg men också att det kommer bli mer aktuellt längre fram i arbetet med de olika åtgärdsförslagen. Karin Aronsson betonar att patientperspektivet är viktigt även i genomlysningen. Uppmanar också de ansvariga att vända sig till samverkansrådet för hjälp med vägledning till kontakt med rätt patientorganisation i olika frågor.

Vid anteckningarna,

Julia Forssmed

Nästa ordinarie möte i rådet den 25 maj kl. 9:00-10:30

Planerade punkter då är MDR-dispenserna, upphandling av sjuktransporter, jämlik vård och sjukhusavtalen. Påminnelse om extra dialogmöte för de som har möjlighet om åldersgränser 1177 onsdagen den 5 april.

Avdelning Utbildning

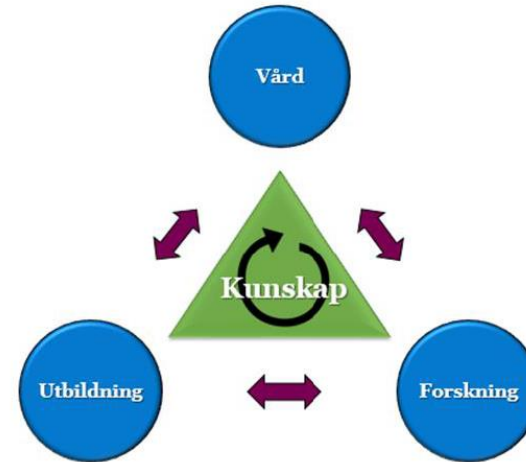
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Samverkansrådet 30 mars 2023

Tora Almquist

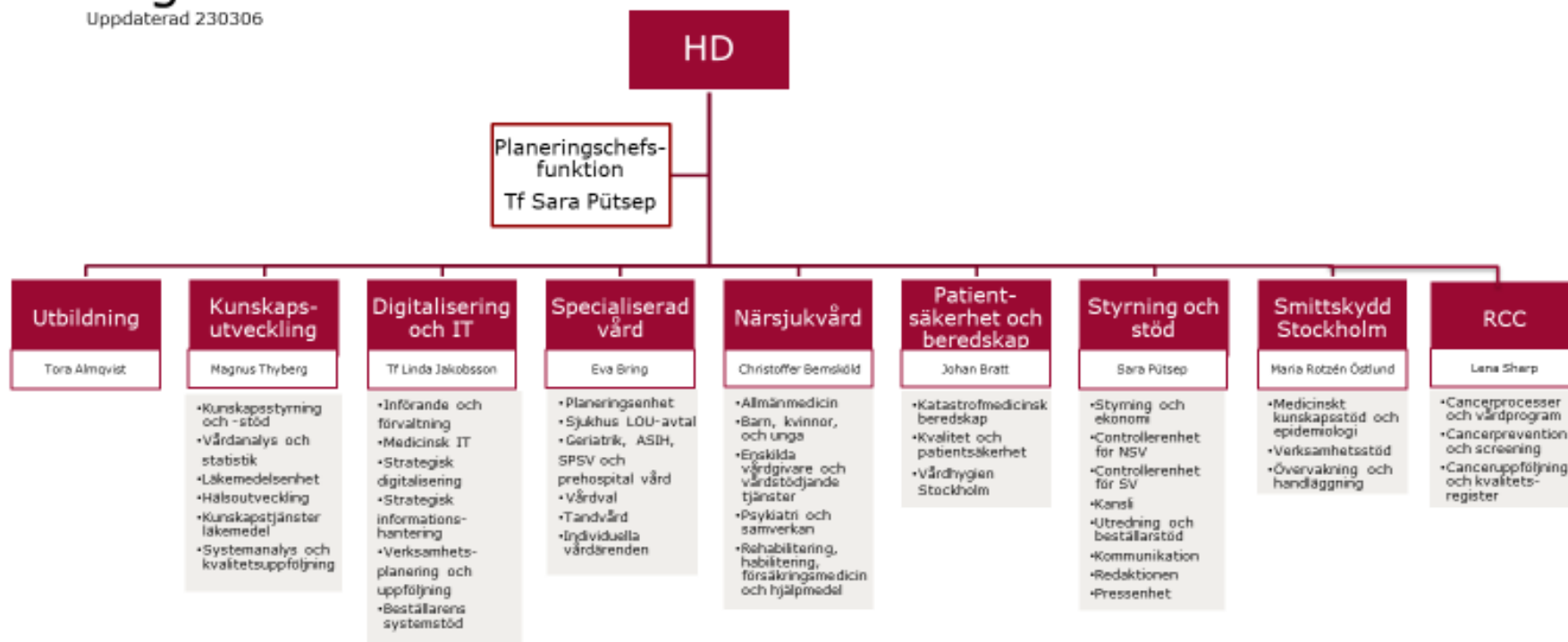
U

Utföra vård
Utveckla vård
Utbilda

Organisation HSF

Uppdaterad 230306

Avdelning Utbildning - grunduppdrag

Chef Tora Almquist – 7 medarbetare

- Avdelning Utbildning arbetar med det omfattande utbildningsuppdrag som ingår i all regionfinansierad hälso- och sjukvård:
- Övergripande samordning, samverkan och styrning för att årligen tillhandahålla platser för verksamhetsintegrerat lärande (VIL) för studerande på högskolor, yrkeshögskolor och gymnasieskolor inom vårdrelaterade utbildningar.
- Central samordning och styrning av läkarnas allmäntjänstgöring (AT) och specialiseringstjänstgöring (ST) inklusive bastjänstgöring (BT) ur ett regionövergripande perspektiv.
- Ansvarar för övergripande process för tillsättning och finansiering av praktisk tjänstgöring för vårdpersonal med examen utanför EU/EES området inför svensk legitimation.
- Samverkan med Karolinska Institutet och övriga lärosäten enligt det regionala ALF-avtalet+ samverkan med kommunala utbildningsanordnare (gymnasium, vuxenutbildning)
- Kompetensinventeringar och behovsanalyser
- Deltar vid avtalsrevidering, avtalsuppföljningar mm.

Reglemente för HSN och PVN

7. Vid utformning av beslut som påverkar hälso- och sjukvården ta hänsyn till effekter på kompetensförsörjning, utbildning och klinisk forskning inom hela hälso- och sjukvårdssystemet, med utgångspunkt i invånarnas och patienternas behov av hälso- och sjukvård,

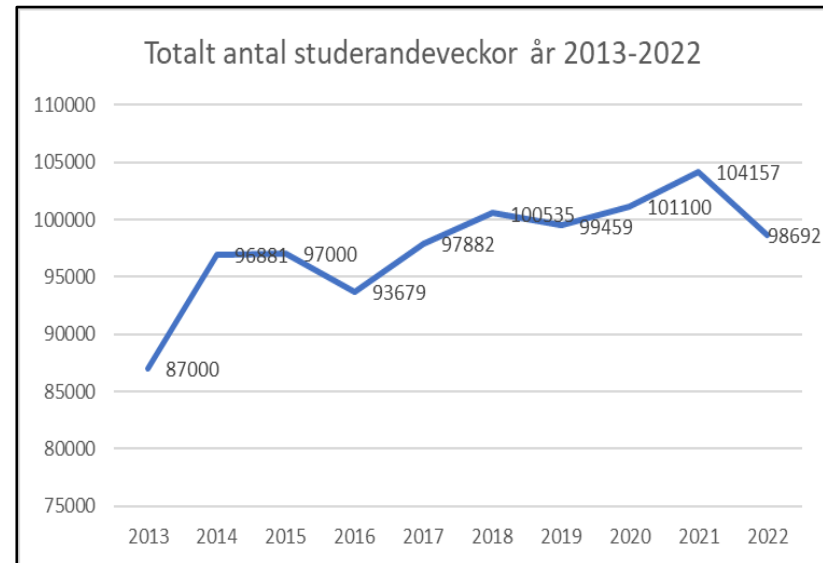
8. säkerställa den kliniska vårdens medverkan i verksamhetsförlagd utbildning och verksamhetsintegrerat lärande samt läkarnas allmän- och specialiseringstjänstgöring inklusive bastjänstgöring,

Viktigt att skilja vårt uppdrag från Strategisk HR/RLK och vårdgivarna som har arbetsgivaransvaret.

Region Stockholm har ett mycket stort utbildningsuppdrag

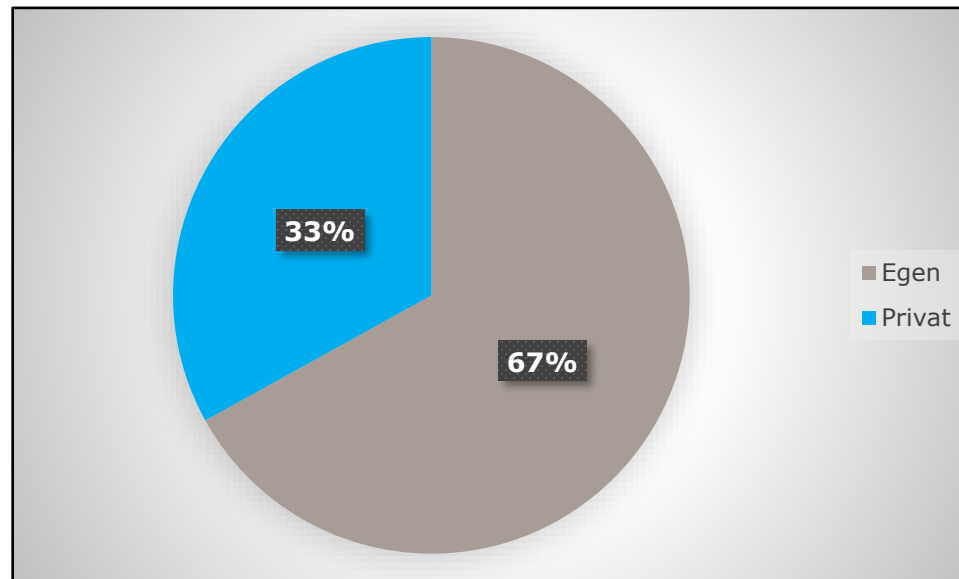
Studandekategori / Utbildningsprogram	2022
Ambulanssjukvårdare	371
Apotekarprogrammet	0
Arbeterapiprogrammet	1256,4
Audionomprogrammet	237,2
Barnmorskeprogrammet	2967
Biomedicinska analytikerprogrammet	987,2
Dietistprogrammet	174
Fysioterapeutprogrammet	2915,9
Kiropraktor legitimationspraktik	88
Kompl.utb. barnmorskor	91,8
Kompl.utb. fysioterapeuter	186,5
Kompl.utb. läkare	255
Kompl.utb. sjuksköterskor	384
Kompl. Utb BMA	6
Logopedprogrammet	669,7
Läkarprogrammet	43365
Magisterprogrammet klin.farmac	36
Medicinska sekreterare	1464
Naprapat legitimationspraktik	76,4
Psykologprogrammet	1490,5
Psykoterapiprogrammet	100,3
Röntgensjuksköterskeprogrammet	1054,6
Sjukhusfysikerprogrammet	177
Sjuksköterskeprogrammet	25592,7
Socionomprogrammet	741,2
Specialistsjuksköterskeprogrammet	4470
Specialistundersköterska	710
Steriltekniker	350,9
Vård- och omsorgsutbildning Gymnasie/vux (APL)	8474
Totalt	98692,3

Källa: Kliniskt Placeringsprogram, KIIPP

Källa: Utbildningsbokslut 2016-2022

Fördelning av studerandeveckor uppdelat på egenägd och privata vårdgivare, exklusive läkarprogrammet 2022.

Avser placerade studerandeveckor i Kliniskt Placeringsprogram, KliPP. Här ingår högskola, viss yrkeshögskola men ej läkarprogrammet eller gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram och vuxenutbildningens yrkespaket.

- Vårt gemensamma mål är en säker och jämlik och vård av hög kvalitet.
- Tillgång till välutbildad personal är förstås en förutsättning för detta.
- Goda lärandemiljöer genom hela yrkeslivet en nödvändighet
- Ytterst en patientsäkerhetsfråga

En förutsättning för det livslånga lärandet inom hela hälso- och sjukvården:

Handledning

FoUU-strategi för Region Stockholm 2021-2024

- Huvudinriktning avseende utbildningsdelen:
 - Region Stockholm ska tillhandahålla ändamålsenliga lärandemiljöer av hög kvalitet.
 - Region Stockholm ska främja kompetensutveckling och det livslånga lärandet.
 - Ledarskapskulturen skapar förutsättningar för lärande på alla nivåer inom hälso- och sjukvården och präglas av en syn på utbildning, utveckling och forskning som en integrerad del i vårduppdraget.
 - Handledarkompetens ska vara en del av systematisk kompetensutveckling.
 - Utbildningarnas innehåll och utformning ska följa vårdens utveckling och förändrade vårdformer.

FoUU-strategi för Region Stockholm 2021-2024

Huvudinriktning avseende utbildningsdelen:

- Undervisning och handledning ska ha fokus på:
 - Förmåga att arbeta i team med och för patienten.
 - Patientens möjlighet till delaktighet och självbestämmande.
 - Hälsöfrämjande, förebyggande och rehabiliterande förhållningssätt.
 - Förmåga till att verka i nya vårdmiljöer med digitala verktyg som stöd där digitala och fysiska arbetssätt är integrerade.

Budgetuppdrag 2023

För att säkra tillgången på specialistläkare uppdras hälso- och sjukvårdsnämnden att genomföra en satsning på 40 miljoner kronor 2023 för att öka antalet AT- och BT-tjänster samt antalet ST-tjänster inom allmänmedicin där invånarnas framtida behov är störst. Under 2023 krävs också ett aktivt arbete med att implementera den nya ST-föreskriften som inkluderar en bastjänstgöring (BT).

24, Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utveckla fungerande avtalsmodeller och processer som stödjer den långsiktiga kompetensförsörjningen inom hela hälso- och sjukvårdssystemet.

25, Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att öka styrningen av ST-tjänster utifrån hälso- och sjukvårdens behov genom att utveckla nya styr- och ersättningsmodeller inom hela hälso- och sjukvårdssystemet.

Budgetuppdrag 2023

26, Hälsa- och sjukvårdsnämnden uppdras att ta fram en ny plan för dimensionering av ST-tjänster inom allmänmedicin. **Ömsesidigt beroende med PVN:s uppdrag om fast läkarkontakt.**

27, Hälsa- och sjukvårdsnämnden uppdras att ställa krav på att samtliga hälso- och sjukvårdsleverantörer, oavsett driftform, rapporterar underlag för prognostisering av framtida kompetensbehov i syfte att säkerställa en regiongemensam planering av utbildning och kompetensförsörjning.

28, Hälsa- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda reglering av och införa krav på kontinuerlig kompetensutveckling i avtalen med vårdgivare.

29, Hälsa- och sjukvårdsnämnden uppdras att verka för en mer aktiv styrning av fortbildning för medarbetarna inom hälso- och sjukvården. **Regionstyrelsen har fått ett identiskt uppdrag.**

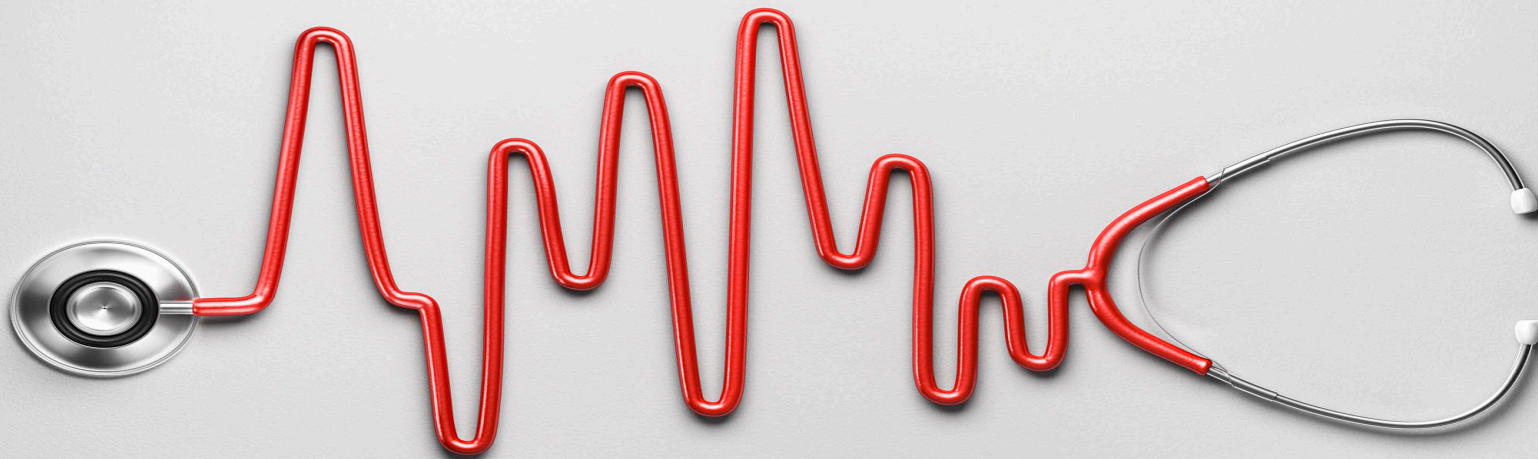
Sammanfattning – Avdelning Utbildning

- Organiserar och leder/samordnar Region Stockholms utbildningsuppdrag - APL/LIA/VFU och AT/BT/ST m fl.
- Utbildningsuppdraget är en förutsättning för regionens kompetensförsörjning
- Uppföljning av kvalitet och kvantitet
- Tydliggör utbildningsuppdraget i vårdavtal samt i avtalsuppföljningar
- Kompetensinventeringar – behovsinventeringar – prognoser
- Samverkan med både interna och externa aktörer, regionalt och nationellt

Några av utmaningarna:

- Ständig rörlighet hos både utbildningsanordnare och vårdgivare
- Vissa uppdrag gränsar till arbetsgivarfrågor – kontinuerlig dialog och samverkan med Strategisk HR/RLK
- Inom hela sjukvårdssystemet finns en tydlig konkurrenssituation mellan å ena sidan produktion å andra sidan utbildning och forskning, vilket får konsekvenser för utbildningsuppdraget - behov av strategier för hur vi ska hantera denna konkurrenssituation och synliggöra utbildning i vårduppdraget.

Omställningsplan vårdval

Januari – juni 2023

Agenda

- Budgetuppdrag: omställningsplan vårdval
- Genomförande av uppdraget
- Tidsplan och förankring hos intressenter
- Frågor?

Budgetuppdrag: omställningsplan vårdval

Budgetuppdrag 2023

- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att ta fram en omställningsplan för att revidera och avskaffa vårdval.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda och genomföra överkonsumtions- och kostnadsreducerande åtgärder inom den specialiserade öppenvården i vårdval samt se över avtalsformen.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att, i samråd med primärvårdsnämnden, införa tydliga geografiska principer för hälso- och sjukvården i syfte att säkerställa en jämlik etablering av vård samt en ökad geografisk kontroll.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att ta fram skärpta etableringskrav, remisskrav, skärpt avtalsuppföljning med ökad medicinsk granskning samt ägarprövningar i syfte att motverka överetablering och överkonsumtion av vård.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda införandet av fler akademiska specialistcentra samt ett breddat uppdrag för befintliga specialistcentra.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att tillsammans med Region Stockholms egna vårdgivare utreda hur akutsjukhusen kan stärka upp ett specialistvårdsområde och bli en nod i systemet genom att bedriva mer öppen specialistvård, med början inom barnsjukvården.

- De första vårdvalen inom Region Stockholm infördes 2008.
- I Region Stockholm finns i nuläget 40 vårdval
 - 17 inom primärvård/närsjukvård
 - 23 inom somatisk specialistvård
 - Vårdvalen har ett ekonomiskt värde av cirka 16 miljarder kronor 2021 (där Vårdval HLM utgör cirka 6 miljarder)
- Utifrån den nya politiska riktningen med fokus på behovsstyrd vård och avtalsform har arbete påbörjats för att se över alla vårdval med utgångspunkt i:
 - Kostnadskontroll och omfördelning av resurser i systemet
 - Minska vårdkonsumtion som ej är medicinskt motiverad
 - Analys av avtalsform
 - Geografiska principer med fokus på ett mer jämt fördelat vårdutbud
 - Jämlik och sammanhållen vård

Genomförande av uppdraget

Uppdrag omställningsplan vårdval

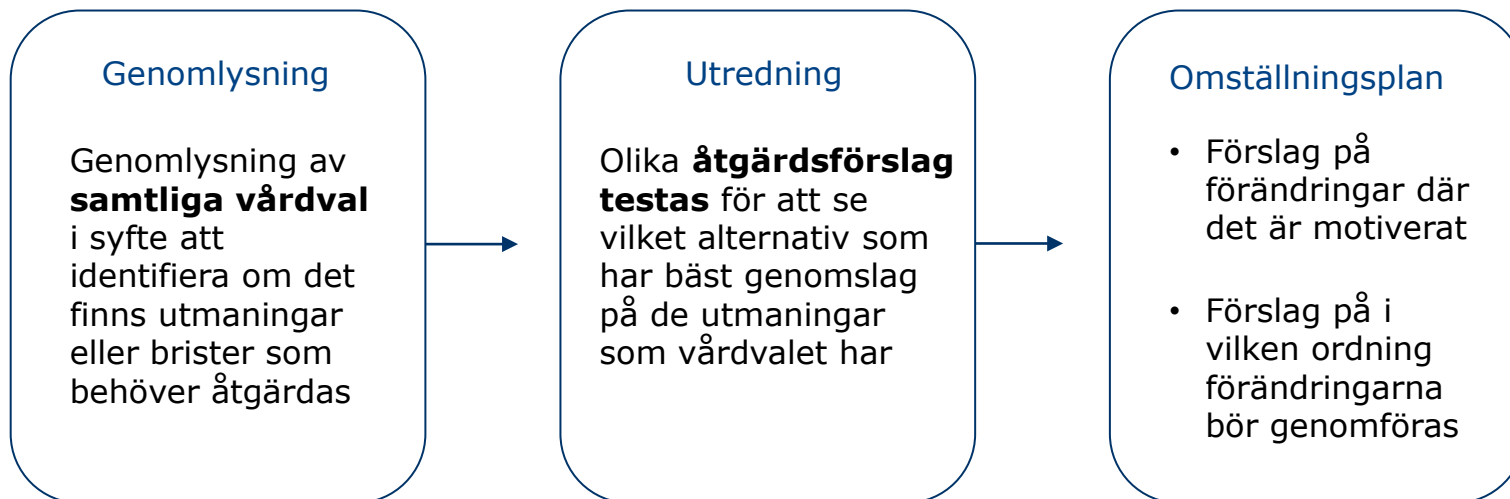
Omställningsplanen syftar till att möta politikens nya inriktning om en mer **behovsstyrd vård** på ett övergripande plan.

Omställningsplanen ska presentera **åtgärdsförslag** relaterat till **avtalsform** för att komma tillrätta med problem som omgärdar vårdval i olika hög utsträckning.

Centrala frågeställningar:

- Vilka avtalsområden behöver prioriteras?
- Vilken åtgärd bör vidtas per område (tex avskaffa/ny avtalsform/revidering/sammanslagning), givet det specifika avtalsområdets utmaningar och förutsättningar?

Processen fram till en omställningsplan

————— Intressentdialoger —————>

Systematisk ansats i genomlysningen

- Datainsamling (kvalitativ och kvantitativ data) för att fånga eventuella utmaningar och/eller problem i vårdvalen
 - Tidigare genomförda revideringar, strukturutredningar eller andra utredningar med bäring på vårdområdet utgör del av materialet
 - Sakkunniga bidrar med olika perspektiv
- Samlad bedömning av varje enskilt vårdval gällande huruvida det finns brister som behöver åtgärdas
- Identifiera avtalsområden som föreslås prioriteras

Indikatorer i genomlysningen

- Kostnadsutveckling
- Geografi
- Väntetid/köer
- Jämlik vård
- Utbildning och forskning
- Kompetensförsörjning
- Övervältring
- Målgruppsglidning
- Patientsäkerhet
- Sammanhållen vård
- Övervältring
- Nivåstrukturering
- Omsättning bland VG
- Antal vårdgivare
- Läkemedelskostnader
- Fördjupad uppföljning

Identifierade behov och utmaningar

Inom vissa vårdval finns behov av att:

- Begränsa vårdkonsumtionen
- Stärka geografisk närhet
- Vidta kostnadsreducerande åtgärder
- Säkra förutsättningar för forskning och utbildning
- Säkra tillgång till vård för de svårast sjuka
- Stärka kompetensförsörjningen

Olika typer av åtgärder kan vidtas för att komma tillrätta med utmaningarna. I vissa fall kan konstruktioner inom ramen för befintliga vårdval vara tillräckligt. I andra fall kan nya avtalsformer krävas.

Beställarverktyg tillgängliga som åtgärdsförslag (enskilt eller i kombination)

Egen regi

Överenskomma med egenregiverksamhet om utökade uppdrag (akutsjukhus, SLSO). **Regionen har ett års uppsägningstid för vårdavtal.**

LOU

Upphandla vården enligt LOU. **En upphandling enligt LOU bör inledas 18-24 månader innan driftstart.**

Revidera

Revidera vårdvalet med fokus på kostnads- eller konsumtionsbegränsande åtgärder t.ex. inträdeskrav, remisskrav, utökad uppföljning.

Sammanslagning

Sammanslagning av vårdval.

Reserverade kontrakt

Reserverade kontrakt för idéburna organisationer vid upphandling eller valfrihetssystem (nya regler from 1 januari 2023).

Utökad uppföljning

Utökad uppföljning enligt befintliga rutiner i avtalsprocessen.

Utreda och identifiera lämpliga åtgärdsförslag

Utredningarna av vårdvalen ska besvara nedan frågor:

- Vilka åtgärder kan möta utmaningarna som identifierats?
Viktigt att bevaka ev. effekter i andra delar så vi inte tappar något som fungerar väl.
- Vilka effekter kan lösningsförslagen generera ur ett systemperspektiv?

Omställningsplanen kommer att presentera ett underlag med åtgärdsförslag samt förslag på vilka områden som är prioriterade att åtgärda.

Preliminär tidsplan

Frågor?